

Asmeninis intelektas: sumanus savimi / self smart

Stiprybės:

Savęs pažinimas; gebėjimas paaiškinti savo mintis, emocijas ir poelgius; asmeninių pranašumų ir trūkumų pažinimas; savianalizė ir savirefleksija

Geriausi mokymosi būdai:

Savarankiški darbai; nepriklausomi tyrimai ir projektai; paties suplanuota veikla; intensyvaus darbo ir atsipalaidavimo kaita

Mėgstamos veiklos:

Darbas vienuoje; dienoraščio rašymas; savarankiškas studijavimas; skaitymas; joga ir meditavimas; buvimas atsiskyrus, vienuoje

Ryšku:

Aukšta savivertė, pasitikėjimas savimi; savarankiškumas; savikontrolė; intuicija; jautrumas vertybėms; vidinė motyvacija; tikslo siekimas; savidrausmė ir savikontrolė; svajokliškumas; mąslumas; individualizmas

10

Socialinis intelektas: sumanus žmonėms / people smart

Stiprybės:

Draugystė; lyderystė; viešas kalbėjimas; komunikabilumas; konfliktų sprendimas; kūno kalbos supratimas; gebėjimas pritraukti ir įtraukti į bendrą veiklą

Geriausi mokymosi būdai:

Tarpasmeninis komunikavimas ir darbas grupėje; mokymasis mokant; mokymasis iš kitų ir iš aplinkos; mokymasis bendradarbiaujant

Mėgstamos veiklos:

Komandiniai žaidimai; projektiniai darbai grupėse; draugų grupių būrimas; vaidmeniniai žaidimai ir inscenizacijos

Ryšku:

Empatija; diplomatiškumas; taikumas; kompromisų siekimas; tolerancija; įsiklausymas; drąsa klysti; organizaciniai gebėjimai; vienvėsi vengimas; jautrumas aplinkinių nuotaikoms; charizma

12

Asmeninis intelektas: priemonės

- Tausoti tylą kaip vieną iš labiausiai vaiko vidinį pasaulį tausojančių sąlygų !
- Skatinti vaikus individualiai aptarti ir įvertinti savo tinkamo / netinkamo elgesio motyvus
- Skatinti vaikus nusakyti savijautą, emocijas, pasidalinti svajonėmis, rūpesčiais, nerimu...
- Mokyti ir skatinti vaikus klausytis daugiau nei kalbėti
- Terapinių pasakų skaitymai
- **Ugdomojoje aplinkoje:**
 - Šeimos nuotraukos, autoportretai
 - Nuotaikos ir savijautos diagrama
 - Uždaros erdvės, suteikiančios galimybę pabūti vienam
 - Grotuvas su ausinėmis, atpalaidavimo muzikos įrašai

15

Socialinis intelektas: priemonės

- Skatinti vaikus sumodeliuotose situacijose empatiškai aptarti įvairius elgesio motyvus, savijautą, emocijas ("Jei būčiau ...", "Jei man taip nutiktų..." ir pan.)
- Draminės inscenizacijos, vaidmeniniai žaidimai su lėlėmis, atkuriant įvairias bendravimo situacijas
- Vizitai pas įvairių profesijų žmones, pažintis su jų darbo aplinkomis
- Susitikimai su senjorais
- Socialiniai projektai, vizitai į ligonines, senelių/vaikų namus, valdžios institucijas, dienos centrus ir kt.
- **Ugdomojoje aplinkoje:**
 - Grupės susitarimų/taisyklių, visų vaikų prisiimtų atsakomybių bei darbų pasiskirstymo viešas eksponavimas

19

Kalbinis intelektas: sumanus žodžiais / word smart

Stiprybės:

Skaitymas; rašymas; iškalba; istorijų kūrimas ir rašinėliai; datų įsiminimas; kalbų mokėjimas; žodyno turtingumas; kalambūrai ir anekdotų pasakojimai; gera garsinė atmintis

Geriausi mokymosi būdai:

Skaitymas (dažnai – balsiai); rašymas; pasakojimas ir kalbėjimas; klausymas; aptarimas, diskusijos ir debatai; kūrybiniai rašto darbai; knygų pristatymai

Mėgstamos veiklos:

Skaitymas; rašymas; kalbėjimas ir diskusijos; galvosūkių ir mįslių spėjimas; kryžiažodžių sprendimas; žodžių dėlionės; žaidimai garsais ir žodžių rimavimas

Ryšku:

Jautrumas kalbos intonacijoms, ritmui; subtilus žodžių prasmės suvokimas; įtikinama ir išraiškinga kalba; aistringas skaitymas; aiškus raštas; žodinė-garsinė atmintis; noras ir lengvumas mokantis kitų kalbų

22

Loginis – matematinis intelektas: sumanus logika / logic smart

Stiprybės:

Skaiciavimas ir matematiniai veiksmai; kiekio nustatymas; mąstymas abstrakčiomis kategorijomis; loginis argumentavimas; priežasties ir pasekmės ryšio įžvalgos

Geriausi mokymosi būdai:

Matematiniai veiksmai; grafinės vaizdinės medžiagos panaudojimas; eksperimentavimas ir tyrinėjimai; grafikų, diagramų, schemų braižymas ir lentelių sudarinėjimas bei analizavimas

Mėgstamos veiklos:

Skaiciavimas; lyginamasis eksperimentavimas; matavimai; tyrinėjimai; “išardyti-surinkti”; strateginiai žaidimai; loginiai galvosūkių

Ryšku:

Kritinis mąstymas ir kūrybinis problemų sprendimas; indukciniai ir dedukciniai mąstymo įgūdžiai; skaitmeninis modeliavimas; gegėjimas argumentuoti; ryšių ir sąveikų tarp veiksmų ir objektų supratimas; hipotezių kėlimas

16

Kalbinis intelektas: priemonės

- Nuolatinis, kasdienis skaitymas vaikams bent po 20 min.
- Vaikų skatinimas diskutuoti, aptarinėti, pasakoti
- Vaikų mokymas klausytis ir girdėti
- Rašto elementų mokymasis
- Žodžių žaidimai (rimavimai “lėlė-gėlė”; pakeitimai “varpos-varnos”/“ratas-batas-baras-karas” ir pan.)
- **Ugdomojoje aplinkoje:**
 - Klasėje (ir kitose erdvėse: koridoriuje, rūbinėje ir kt.) - kuo daugiau užrašų abiem kalbom
 - Bibliotekėlė grupėje: įvairios tematikos nuolat keičiamos knygos, albumai, atvirukai, vaikiški žurnalai, pasakojimų kortelės
 - Plakatai

23

Loginis-matematinis intelektas: priemonės

- Skatinti vaikus sumodeliuotose situacijose ieškoti loginių sprendimų ir juos argumentuoti
- Matų (svorio, ilgio, dydžio), laiko sąvokų bei terminų įtvirtinimą kalboje skatinančių knygų skaitymas/pasakojimas/vaikų atpasakojimai
- Grūpavimo, klasifikavimo, pasikartojimo, simetrijos, sekų, jungimo ir skaidymo pratybos
- **Ugdomojoje aplinkoje:**
 - Priemonės matavimui, lyginimui, svėrimui
 - Knygos, animaciniai filmai, susiję su skaitmenimis ir skaičiais
 - Matematiniai ir loginiai stalo žaidimai (tangramos, domino ir kt.)
 - Strateginiai žaidimai (šaškės, šachmatai, Alhambra ir kt.)
 - Maketai, modeliai, formos
 - Smulkios priemonės skaičiavimams (sagos, pupos ir kt.)

27

Erdvinis intelektas: sumanus vaizdais / picture smart

Stiprybės:

Konstravimas; dailė; lipdymas; diagramų ir žemėlapių skaitymas; orientavimasis aplinkoje; įsivaizdavimas mintyse; pastabumas;

Geriausi mokymosi būdai:

Dailė ir darbeliai; konstravimas ir modeliavimas; mechanika ir statymai; labirintų galvosūkių ir žaidimai;

Mėgstamos veiklos:

Konstravimas; piešimas; lipdyba; rankdarbiai; dėlionės ir mozaikos; origami lankstymas; žemėlapių tyrinėjimai; planų piešimai; judrūs žaidimai lauke (slėpynės); modeliavimas; erdvių keitimas, perstatinėjimai;

Ryšku:

Gebėjimas mintyse konstruoti ir įvairiai modeliuoti vizualinius dalykus 3D; įsivaizduoti supančią aplinką erdvinėmis formomis; vaizdinė atmintis; laki vaizduotė; jautrus atspalvių matymas

29

Muzikinis intelektas: sumanus muzika / music smart

Stiprybės:

Muzikinė atmintis; ritminė, tembrinė, derminė ir toninė klausa; jautrumas muzikos kūrinio emocijoms; gebėjimas išskirti instrumentus orkestro skambėjime; tikslus intonavimas dainuojant, grojant; greitas muzikos rašto mokymasis;

Geriausi mokymosi būdai:

Dainų mokymasis; instrumentinis grojimas; kūno perkusija; kūryba ir improvizavimas; judėjimas pagal skambančią muziką; mokymasis fone skambant muzikai;

Mėgstamos veiklos:

Dainavimas solo ir su kitais žmonėmis; grojimas; muzikiniai žaidimai ir šokiai; ritmika; muzikos klausymas; judesių kūryba skambančiai muzikai; improvizavimas; koncertavimas;

Ryšku:

Subtili kalbos intonacijų skyrimo geba; nesąmoningas muzikavimas (niūniavimas, ritmavimas) ir reagavimas į skambančią muziką; gera fonetinė klausa, padedanti nesunkiai mokytis kalbų;

30

Erdvinis intelektas: priemonės

- Komandinio sporto žaidimai
- Judrieji žaidimai didelėje erdvėje, slėpynės ir labirintai
- Orientaciniai žaidimai (lobio ieškojimas ir kt.)
- Šokiai, rateliai, muzikiniai žaidimai
- Žemėlapių ir planų braižymas
- Erdvių formavimas ir baldų perstatymai grupėje
- Ugdomojoje aplinkoje:
 - Šviesos stalai, padėklai, paveikslų rėmai
 - Molbertas, lenta
 - Įvairūs spalvoti stikliukai ir plastmasinės stiklinaitės, vitražinis popierius, mozaikos ir kt.

30

Muzikinis intelektas: priemonės

- Dažnas dainavimas, muzikiniai žaidimai, šokiai ne tik muzikos pamokose
- Vertingos muzikos įrašų klausymasis, muzikinių pasakų sekimas
- Muzikiniai rutinos signalai, pasisveikinimo(atsisveikinimo) dainos ir kt.
- Muzikiniai stalo ir didaktiniai žaidimai
- Gamtos garsų pamėgdžiojimų mokymasis
- Ritmikos užsiėmimai
- Ugdomojoje aplinkoje:
 - Grotuvas su ausinėmis, vertingos vokalinės ir instrumentinės įvairių stilių muzikos įrašai
 - Mažieji ritminiai instrumentai (marakos, lazduotės, žvangučiai ir kt.)
 - Knygos su dainų iliustracijomis, tektais
 - Muzikos instrumentų atvaizdai, garsių kompozitorių, atlikėjų portretai
 - Muzikos rašto pavyzdžiai

34

Kinestetinis intelektas: sumanus kūnu / body smart

Stiprybės:

Koordinuoti judesiai; geras kūno pojautis; judesių koordinacija; pusiausvyra; fizinė jėga; gebėjimas judėti įvairiais būdais, kryptimis, greičiu ir jėga; geras manevravimas erdvėje ir kliūčių įveikimas;

Mėgstamos veiklos:

Sportiniai užsiėmimai ir judrieji komandiniai žaidimai; šokiai; pamėgdžiojimai; meistravimas; vaidyba; pantomima; išvykos;

Geriausi mokymosi būdai:

Mokymasis "rankomis", liečiant; kartojimas judant (vaikstant, spragsint pirštais, piešinėjant ir pan.); dažnos pertraukėlės ir dislokacijos vietos kaita; mokymasis lauke

Ryšku:

Gestikuliavimas kalbant; raiški kūno kalba; kūno lankstumas; noras lytėti; laiko tėkmės pojūtis; nepasėdėjimas ir nenustygimas vietoje;

22

Natūralistinis intelektas: sumanus gamta / nature smart

Stiprybės:

Žino gamtos reiškinių priežastis; pažįsta ir klasifikuoja daugelį gyvūnų ir augalų; įvardija daugelį įstabių gamtos vietų ir reiškinių; susipažinęs su žymiausių gamtininkų, keliautojų darbais

Mėgstamos veiklos:

Gyvūnų/augalų/gamtos reiškinių stebėjimas; stovyklavimas ir žygiai gamtoje; žvaigždynų stebėjimas; knygų apie gamtą ir gamtininkus skaitymas; gamtos piešimas ir fotografavimas; augalų ir gyvūnų tyrinėjimai;

Geriausi mokymosi būdai:

Mokymasis "rankomis": lytėjimas, darymas, jutimas; stebėjimai gamtoje; eksperimentai gamtoje; herbariumų, schemų, kolekcijų, rinkinių, albumų sudarinėjimas ir naudojimas;

Ryšku:

Pojūčių aštrumas; schematinė atmintis; jautrumas gamtos, peizažų grožiui; pastabumas; rūpinimas žemės išsaugojimu, ekologiškumas; rūpinimasis gyvūnais ir jų globa; komfortabili savijauta gamtoje; gebėjimas aktyviai bendrauti su gyvūnais; nemėgsta mokytis dalykų, kurie nesusiję su gamta; maisto gamybos pomėgis

24

Kinestetinis intelektas: priemonės

- Sportiniai komandiniai žaidimai, mankštos, estafetės, kliūčių ruožai
- Slėpynės, orientaciniai ir lobio ieškojimo žaidimai, gaudynės
- Karstymasis ir laipiojimas, lygsvaros ir koordinacijos lavinimo pratimai
- Žygiai ir išvykos pėsčiomis
- Vaidybiniai žaidimai ir inscenizacijos, parodijų kūrimas
- Statymas ir meistravimas iš gamtinės medžiagos
- **Ugdomojoje aplinkoje:**
 - Lankai, šokdynės, virvės, lazdos, kamuoliai ir kt. sportinės priemonės
 - Kopėtėlės, švediškos sienelės, laipynės ir pan.
 - Riedučiai, dviratukai, paspirtukai ir pan.
 - Suoliukai, tilteliai, pakelti takeliai ir pan.
 - Grotuvai, muzikos įrašai mankštoms, šokiams

37

Natūralistinis intelektas: priemonės

- Projektai, išvykos, veiklos, tyrinėjimai gamtoje
- Gyvūnų stebėjimai, gyvūnėlių auginimas ir priežiūra
- Daržininkystė, sodininkystė, augalų priežiūra klasėje
- Vizitai į augalininkystės centrus, parkus, zoologijos ir botanikos sodus, gėlininkystės ūkius, planetariumą ar pan.
- **Ugdomojoje aplinkoje:**
 - Kambarinės gėlės, vazonėliuose auginami augalai
 - Metų laikų, orų kalendoriai
 - Knygos, žurnalai, paveikslai, plakatai su gyvūnų ir augalų, dangaus kūnų, visatos ir gamtos reiškinių atvaizdais
 - Lupos, mikroskopai, skaidrūs indeliai, pincetai ir kt. priemonės augalų ir mažųjų gyvūnų stebėjimui
 - Žiūronai, teleskopas

40

